

ΠΑΡΑΔΟΣΗ ΚΑΙ ΜΟΝΤΕΡΝΙΣΜΟΣ ΣΤΗΝ ΠΟΙΗΣΗ

ΚΕΙΜΕΝΑ Α ΛΥΚΕΙΟΥ (ΣΥΝΟΛΙΚΑ 19 ΚΕΙΜΕΝΑ)

ΚΕΙΜΕΝΟ		ΘΕΜΑΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ
Της νόφης που κακοπάθησε (παραλογή)		Μεταβολή τύχης –η προίκα
Ερωτόκριτος (Κορνάρος)		Εμπόδια στην αγάπη δύο νέων-(πατριαρχική οικογένεια)
Σαν πεταλούδα στη φωτιά (Βηλαράς)		Έκφραση ερωτικού συναισθήματος
Ηφαιστεια (Καλβος)		Στόχος του ποιήματος είναι η εξύμνηση της ευνοχίας των Ελλήνων αλλά και η ενθάρρυνση τους ώστε να συνεχίσουν το δίκαιο αγώνα τους. Άλλος στόχος του ποιήματος είναι επίσης η καταδίκη της βαρβαρότητας και της κτηνώδους θηριωδίας και κατά συνέπεια η καταδίκη του πολέμου γενικά που οδηγεί τους ανθρώπους στην εξαχρείωση.
Ελεύθεροι Πολιορκημένοι (Σολωμός)		Η θέληση που σημαίνει χρέος: Η θέληση των Πολιορκημένων να μείνουν ελεύθεροι τους κάνει να υπομένουν τα πάντα
Μούχρωμα (Μαβίλης)		Σκέψεις και στοχασμοί του ποιητή γύρω από τη ζωή και το θάνατο. (κάνει μια συστοιχία ανάμεσα στη φύση και στις καρδιές των ανθρώπων (δύο επίπεδα δράσης: ένα κυριολεκτικό, ένα μεταφορικό)
Πανηγύρι στα σπάρτα Αγορά Σατυρικά γυμνάσματα	ΠΑΛΑΜΑΣ	1 ^ο : Κατάθεση της δραματικής εμπειρίας της ζωής του ποιητή που κυριευμένος από τον πόθο να κατακτήσει την ομορφιά της ζωής, συναντά ανυπέρβλητα εμπόδια στο δρόμο για την κατάκτησή του αυτή 2 ^ο : Ο άνθρωπος μπορεί να έχει όνειρα , σκοπούς, επιθυμίες αλλά οι κοινωνικές συνθήκες τον αναγκάζουν να ασχοληθεί με άλλα πράγματα 3 ^ο :Ο ποιητής ως υπεύθυνος πνευματικός αρχηγός διαπιστώνει το ιδεολογικό κενό και την αδιαφορία για το πνεύμα και την Επιστήμη στην πατρίδα του. Από αγάπη για την πατρίδα του έχει καθήκον να οργίζεται, να ελέγχει και να επικρίνει τους συγχρόνους του, για να συνειδητοποιήσουν την κατάσταση που επικρατεί και να προσπαθήσουν να απαλλαγούν από αυτή.
Ήρθες (Χατζόπουλος)		Η απώλεια ενός πολύτιμου πράγματος μας λυπεί και μας αφήνει ένα κενό που για να το αναπληρώσουμε συνέχεια το αναζητούμε
Το θέατρο (Πορφύρας)		Η ζωή του ανθρώπου είναι μια θεατρική πράξη με εναλλαγές χαράς και λύπης που τελειώνει με το απότομο κλείσιμο της αυλαίας, το θάνατο
Δείπνος (Σικελιανός)		1 ^ο Η γαλήνη και η ηρεμία του περιβάλλοντος απηχεί στην ψυχή του ανθρώπου και του απαλύνει τον πόνο και έτσι του δίνει την ευκαιρία να στοχάζεται

Οι μοιραίοι (Βαρναλης)		Ο άνθρωπος πρέπει να αναζητά τις πραγματικές αιτίες της δυστυχίας του και να προσπαθεί να αγωνίζεται για την αλλαγή και την καλύτερευση της θέσης του (αγωνιστική διάθεση για τη ζωή)
1)Περιμένοντας τους βαρβάρους	ΚΑΒΑΦΗΣ	1 ^ο : Με θεατρική δραματικότητα ο ποιητής αναφέρεται στην κρίση που διέρχεται ένας υπερκορεσμένος και υπερκλεπτυσμένος πολιτισμός και καταγράφει με συμβολικό τρόπο τις αντιδράσεις των αρχόντων αυτού του τόπου (προσμένουν ανυπόμονα την όποια αλλαγή, ακόμη κι αν αυτή θίξει την πολιτική τους ισχύ και το κοινωνικό τους πρόσωπο) αλλά και των αρχομένων που είναι έτοιμοι να αποδεχτούν αυτή την αλλαγή που καλοβλέπουν οι άρχοντές τους και ανησυχούν και δυσφορούν όταν η αλλαγή αυτή δεν έρχεται. Αποτελεί ματαίωση να περιμένουμε τους «Βαρβάρους», γιατί είμαστε υποταγμένοι στον πολιτισμό
2)Ιθάκη		2 ^ο :Ο αγώνας του ανθρώπου για την επίτευξη κάποιου σκοπού που τον πλουτίζει με πολλές και ποικίλες γνώσεις, καταξιώνει τη ζωή του, ανεξάρτητα από την τελική του έκβαση
3)Σατραπεία		3 ^ο :Οι πολλές απογοητεύσεις καθιστούν αδύναμο τον αξιοπρεπή και με ιδανικά άνθρωπο, ο οποίος χωρίς αντιστάσεις οδηγείται στην παρεκτροπή
4)Ηγεμών εκ Δυτικής Λιβύης		4 ^ο :Η επιθυμία του ανθρώπου να ενταχθεί σε ένα κοινωνικό σύνολο ξένο προς την ιδιοσυγκρασία του τον αναγκάζουν να καταφύγει στη μεταμφίεση και την απάτη
5)Απολείπαι ο Θεός Αντ'ώνιον		5 ^ο :Η αξιοπρεπής αντιμετώπιση του όποιου τέλους και των μεταβολών της ζωής
6)Νέοι Σιδωνος 400 μ.Χ		6 ^ο : Η πνευματική δημιουργία και η δράση (πρακτική της ζωής) πρέπει στη ζωή να θεωρούνται ισότιμες και να αλληλοσυμπληρώνονται
7)Αλεξανδρινοί Βασιλείς		7 ^ο :Πολλές φορές πίσω από ένα λαμπρό θέαμα κρύβεται ένα ολόκληρο δράμα

ΚΕΙΜΕΝΑ Β΄ ΛΥΚΕΙΟΥ (ΣΥΝΟΛΙΚΑ 21 ΚΕΙΜΕΝΑ)

ΚΕΙΜΕΝΟ		ΘΕΜΑΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ
Νυχτερινό (Λαπαθιώτης)		Στον ευαίσθητο άνθρωπο η αίσθηση της φθοράς και της ζωής που χάνεται δημιουργεί βαθιά μελαγχολία και λύπη
Είμαστε κάτι		1 ^ο :όταν η κοινωνική πραγματικότητα είναι αρνητική για την εκπλήρωση της κοινωνικής λειτουργίας της

<p>Μπαλάντα στους άδοξους ποιητές των αιώνων</p>	<p>(Καρωτάκης)</p>	<p>ποίησης και του ποιητή, τότε οδηγεί τον ποιητή στην απόγνωση. Ο ποιητής νιώθει την τραγική αδυναμία και ευτέλεια ως κοινωνική ύπαρξη</p> <p>2^ο: Αν και μεγάλοι δημιουργοί μένουν άσημοι στη ζωή τους και περιφρονούνται ή διώκονται, το έργο τους όμως αναγνωρίζεται και μένει αθάνατο όπως και το όνομά τους</p>
<p>Συνάντημα (Παπατσώνης)</p>		<p>Οι συμβολισμοί που χρησιμοποιεί ο ποιητής είναι πολλοί και είναι εμφανείς από την αρχή μέχρι το τέλος του ποιήματος. Ο Κήπος, η Δουλειά, ο Διαβάτης, η Ημέρα, η Ησυχία, όλο αυτά τα στοιχεία αποτελούν σύμβολα μιας άλλης πραγματικότητας. Ο κήπος είναι ο κόσμος του Θεού, η ζωή κοντά στο Θεό και στην Εκκλησία και ο διαβάτης είναι ο άνθρωπος γενικά, κάθε άνθρωπος, που αποφασίζει να πλησιάσει το Θεό. Η «Δουλειά» συμβολίζει τις γήινες ασχολίες, με τις οποίες είναι απασχολημένοι καθημερινά οι άνθρωποι. Η επαφή του ανθρώπου με το Θεό γίνεται στα πλαίσια της Εκκλησίας. Η «Ημέρα» συμβολίζει τη διάρκεια της ανθρώπινης ζωής. Η «Εσπέρα» λοιπόν είναι τα γηρατειά. Ο άνθρωπος που αφιέρωσε έστω και λίγο χρόνο από τη ζωή του, για να έρθει σε επαφή με το Θεό μέσα στα πλαίσια της Εκκλησίας, αισθάνεται την ευτυχία της επαφής αυτής μέχρι το θάνατό του, μέχρις ότου τον σκεπάσει της «Ησυχίας το σινδόν». όπου η «ησυχία» είναι ο θάνατος. Ο άνθρωπος αυτός δεν αισθάνεται το φόβο του θανάτου, δεν είναι μόνος και δεν φοβάται αλλοτρίωση. Το φως της γαλήνης γίνεται ένα με την ψυχή του.</p>
<p>1) Πάνω σε ένα ξένο σπίτι</p> <p>2) Ελένη</p> <p>3) Επί Ασπλάθων</p> <p>4) Βασιλιάς Ασίνης</p> <p>5) Τελευταίος Σταθμός</p>	<p>ΣΕΦΕΡΗΣ</p>	<p>1^ο: Η συνειδητή και ουσιαστική αναδρομή στις πνευματικές μας καταβολές αποτελεί προσδιοριστικό παράγοντα της επιβίωσής μας ως ατόμων και ως έθνους. (ποιητική εκμετάλλευση του παραδοσιακού συμβόλου του Οδυσσέα, που πλαισιώνεται από δύο άλλες βασικές έννοιες: τη ξενιτιά και τη μοναξιά)</p> <p>2^ο: Η φρίκη και η ματαιότητα του πολέμου</p> <p>3^ο: Με αφορμή τον πλατωνικό μύθο του Αρδαίου, ο ποιητής ως υπεύθυνος πνευματικό ηγέτης εκφράζει τα αντιδικτατορικά του συναισθήματα (συμβολικό ποίημα)</p> <p>4^ο: Το υπαρξιακό άγχος του σύγχρονου ανθρώπου δοσμένο με μια λυρική χροιά και ένα φιλοσοφικό στοχασμό</p> <p>5^ο: Η αλλοτρίωση του ανθρώπου κατά τη διάρκεια του πολέμου. Η ηρωική διάσταση του πολέμου-Ο ηρωισμός και οι συνέπειές του στην εξέλιξη της ζωής</p>

Τρία αποσπάσματα (Εμπειρικός)		Στοχασμοί ενός ποιητή για το ρόλο και την ουσία της ποίησης
Ηχώ (Εμπειρικός)		Η σκληρή και καθημερινή πραγματικότητα μας κάνει να νοσταλγούμε τις έντονες εικόνες της παιδικής ηλικίας που έχουν εντυπωθεί έντονα στη μνήμη μας
Η ελεγεία των αδερφών (Βαφόπουλος)		Κύριος άξονας του τραγουδιού είναι ο πόνος της εσωτερικής έλλειψης, ως αποτέλεσμα κάποιων εξωτερικών συγκυριών (όπως ο εμφύλιος). Το ποίημα ανήκει στη συλλογή «Το Δάπεδο» τα ποιήματα αυτής της συλλογής γράφτηκαν αμέσως μετά τον εμφύλιο σπαραγμό και αναφέρονται στο δράμα που συγκίνησε έντονα τον ποιητή.
1) Ρωμιοσύνη 2) Ανυπότακτη Πολιτεία	ΡΙΤΣΟΣ	1ο: Ο ελλαδικός χώρος είναι στενά δεμένος με την ιστορία των κατοίκων του που είναι γεμάτη από αγώνες και θυσίες για τη λευτεριά 2ο: Η διαπίστωση μιας κατάστασης που δεν ανταποκρίνεται στους αγώνες, τις θυσίες και στα οράματα, δε θα πρέπει να οδηγεί στην απαισιοδοξία και στην παραίτηση, αλλά στην ελπίδα πως θα πραγματοποιηθούν τα οράματα
Πούσι (Καββαδίας)		Η σκληρή καθημερινή ζωή των ναυτικών και οι άπειροι κίνδυνοι που αντιμετωπίζουν δημιουργεί νοσταλγία για ερωτικές περιπτώξεις ή για κάποια γυναικεία μορφή
Νέα περί του θανάτου του Φρειδερίκου Γκαρθία Λόρκα (Εγγονόπουλος)		Ο καλλιτέχνης, ως εκφραστής του λαού του και πνευματικός ηγέτης, προπηλακίζεται. Ο ποιητής διαμαρτύρεται για την τύχη που επιφυλάσσει ο περίγυρος στην ποίηση και στον ποιητή (υπερρεαλιστικό ποίημα)
1) Η τρελή ροδιά 2) Η Μαρίνα των βράχων	ΕΛΥΤΗΣ	1 ^ο : (υπερρεαλιστικό ποίημα) Το δέντρο, η ροδιά, γίνεται σύμβολο και μέσα από αυτό ο ποιητής περνά τη χαρά και το πάθος του για τη ζωή και γενικότερα την ύπαρξη 2 ^ο : Το ποίημα είναι κατεξοχήν υπερρεαλιστικό και χαρακτηριστικό του είναι η ασάφεια ως προς το νόημα των λέξεων. Υπερρεαλιστής ο ποιητής, με παντοδύναμη και υποταγμένη στο όνειρο φαντασία. Δίνει το δικό του όραμα του κόσμου, ενός κόσμου συγχωνευμένου με το όνειρο και έτσι διευρυμένου. Ο πηγαίος λυρισμός του έχει ως βασικούς πυρήνες την ελληνική φύση, μια γυναικεία μορφή και το ερωτικό συναίσθημα. Γύρω από αυτούς κινείται η αυτόματη γραφή του ποιητή με τις ασαφείς στο νόημά τους και φορτισμένες συναισθηματικά λέξεις και τις συγκεχυμένες εικόνες με το συνειρμικό δέσιμο. Με αυτές αποδίδονται τα συναισθήματα, μέσα σε χώρους ακαθόριστους και νοερούς, με έντονη τη μεταφορική χρήση. Η ταραχή της ηρωίδας, το ορμητικό ερωτικό συναίσθημα, το σαρωτικό πάθος της, η απώλεια της αθωότητας, ο στιγματισμός της ύπαρξής της από δω και στο εξής: η εκτυφλωτική ομορφιά του ελληνικού

<p>3) Αξιον εστί</p> <p>4) Στα χτήματα βαδίσσαμε όλη μέρα</p>		<p>τοπίου παρουσιάζονται με τρόπο ονειρικό, που θα καταργεί συχνά τη λογική.</p> <p>3^ο: Ίσως για πρώτη φορά στο έργο του Ελύτη έχει συσσωρευτεί πηχτό σκοτάδι χωρίς ελπίδα φωτεινής αυγής. Δίνονται με υπερρεαλιστικό τρόπο εικόνες από την Κατοχή, χωρίς να διαφαίνεται καμία ελπίδα σωτηρίας</p> <p>4^ο: Η βαθιά πίστη στη ζωή θα διώξει το εφιαλτικό όνειρο της κατοχής και θα ξαναφέρει το φως και την ελευθερία στη χώρα που τα γέννησε. Το εγγυάται η καλή γενιά των Ελλήνων</p>
<p>Σπάρτης πορτοκαλιές (Βρεττάκος)</p>		<p>Η αγάπη του ποιητή προς τη φύση, τον έρωτα, τη μάνα (Οι πορτοκαλιές, βασικό στοιχείο της εικόνας, συνδέονται με τον έρωτα μέσω των λουλουδιών τους , που είναι λευκά και χρησιμοποιούνται συμβολικά στους γάμους. Με τα λουλούδια του έρωτα γεμίζει τον κόρφο του ο ποιητής και πηγαίνει στη μάνα του να τα προσφέρει και ακολουθεί η λυρική καταγραφή των συναισθημάτων στοργής και αγάπης ανάμεσα σε γιο και μάνα)</p>

ΚΕΙΜΕΝΑ Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ (ΣΥΝΟΛΙΚΑ 2 ΚΕΙΜΕΝΑ)

ΚΕΙΜΕΝΟ	ΘΕΜΑΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ
<p>Η Αποκριά (Σαχτούρης)</p>	<p>Αναμνήσεις από την εποχή του εμφυλίου πολέμου – σπαραγμού με αφορμή μια γιορτή της Αποκριάς</p>
<p>Μικρός θρήνος (Βαλαωρίτης)</p>	<p>Ο ποιητής ανακαλεί στη μνήμη του, τους νεκρούς (δεν αποκαλύπτει ποιοί είναι αυτοί, αλλά εμείς λαμβάνοντας υπόψη, τις τραυματικές εμπειρίες της δεκαετίας του '40, μπορούμε να υποθέσουμε ότι αναφέρεται στους νεκρούς αυτής της περιόδου), τις ιδέες τους, τα λόγια τους και τις πράξεις τους. Παραδέχεται ότι η παγωνιά του θανάτου έχει σκεπάσει τα πάντα αλλά κλείνει το ποίημα, στηριζόμενος σε μια αισιόδοξη πεποίθηση. Οι νεκροί δεν πεθαίνουν όσο υπάρχουν άνθρωποι που συμμερίζονται τους πόθους και τα όνειρά τους.</p>